

CASTELLS CATALANS

TOUS

Nom del castell: Tous
Data de construcció: X
Municipi: Sant Martí de Tous
Comarca: Anoia
Altitud: 469 m
Coordenades: E 1.525220 N 41.559541
(Geogràfica - ETRS89)
Com arribar-hi: situat damunt mateix del poble

El Castell de Sant Martí de Tous és actualment un gran casal residencial fortificat, molt restaurat, situat al poble de Sant Martí de Tous, de la comarca de l'Anoia i al límit de la Conca de Barberà.

Història

Les primeres notícies documentals, que s'inserixen dins el fenomen repoblador de la vall de l'Anoia, són del segle X. L'Any 880, Guifré el Pelós va conquerir el lloc de Tous i l'any 960, el comte de Barcelona i Osona Borrell II donà a la seu de Vic el castell de Tous que l'hi havia pervingut per apriació dels seus pares, inclòs dins el terme del Castell de Montbui. L'any 978 es va confirmar aquesta donació per una butlla del Papa Benet VII.

En el transcurs del segle XI, la propietat de Tous restava dins el domini superior de la seu de Vic. En temps del bisbe Oliba (1017 - 1046), aquest cedí les fortaleses de Tous, Montbui i

Ocelló a Guillem d'Oló (també dit de Mediona) qui l'encomanà a un castlà anomenat Bernat de Tous. Degut a les discussions sobre els límits jurisdiccionals del castell, l'any 1018 es promulgà una sentència que en definia l'extensió com també la del terme de la Roqueta, senyorejat per Hug de Cervelló, oncle de Bernat Sendred de Gurb-Queralt. L'any 1027, un altre litigi acabà amb dictamen a favor del bisbe de Vic, Oliba. El 1032, Guillem d'Oló feu testament abans d'anar a lluitar contra els sarraïns en el qual encomanava Tous a Ramon, fill de Bernat de Tous. El fill i successor d'aquest, Pere Ramon de Tous, apareix documentat del 1079 al 1095 i exercint com a senyor directe de tota la demarcació.

A principis del segle XII Pere de Tous, fill de Pere Ramon de Tous, féu jurament de fidelitat al bisbe de Vic, Ramon Gaufred (1109 - 1146). L'any 1172, consta que un Ramon de Tous deté la castlania i l'any 1188 féu un acte de concòrdia amb el bisbe de Vic, Ramon de Xetmar (1185 - 1194) sobre el feu del castell de Tous.

La continuïtat dels Tous com a castlans és palesa tot el segle XIII i hi ha diversos homenatges de fidelitat al bisbat de Vic. Amb tot, el predomini de la seu de Vic s'interrompé el 1318 en cedir el bisbe de Vic el castell de Tous al rei Jaume II, juntament amb els de Cucalla, Montbui i Ocelló. Els Tous, però, mantindran el seu domini i l'any 1347 Bernat de Tous compra la plena jurisdicció per la quantitat de 12.000 sous. Els seus successors l'empenyoraren al príncep Joan I el 1386.

La supremacia dels Tous acabà el 1423 quan vengueren el castell als Perellós (Ponç de Perellós). L'any 1441 la propietat fou venuda als Sapllana i l'any 1505, Isabel Sapllana la donà al monestir badaloní de Sant Jeroni de la Murtra. Els frares jerònims en detentaren la jurisdicció total (civil, militar i econòmica) fins a les desamortitzacions, el 1835. En compliment del decret de desamortització, el castell i les seves possessions (terra per 249 jornals de llaurar i dos molins fariners), van ser subhastats públicament i comprades per propietaris privats successivament. Els darrers propietaris foren la família Rojas d'Igualada que el comprà l'any 1918.

Arquitectura

Es tracta d'una construcció sòbria, de pedra i de morter, de la qual cal destacar a la planta baixa uns murs amb presència d'*opus spicatum*, probablement procedents de la primitiva edificació. L'edificació actual és bàsicament gòtica, amb moltes modificacions posteriors i una restaura-

ció moderna. Cal destacar les finestres coronelles (finestres altes i estretes, xapades per una o diverses columnes primes de pedra sobre les quals descansen arcs de mig punt) d'arc trilobulat, amb festejadors. També, els arcs de diafragma que es poden veure en diverses sales.

Extret del web:

http://ca.wikipedia.org/wiki/Castell_de_Sant_Mart%C3%AD_de_Tous

Jordi Gironès
Novembre de 2013

